

Edward Jakubowski
Fatima Nowak-Małolepsza

Uniwersytet Zielonogórski

ISTOTA WSPÓŁPRACY EUROREGIONALNEJ NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Ziemia Lubuska ma bardzo bogate dzieje historyczne, które odnoszą się do terytorium przygranicznego ziem polskich w wiekach od X do XIII. Jednak dla dzisiejszego podziału terytorialnego ważne były dzieje po II wojnie światowej. Wyjaśnienia wymaga także obszar badań określony w artykule jako Ziemia Lubuska. Jak wiadomo, wzbudza on kontrowersje wśród naukowców badających pogranicze polsko-niemieckie, reprezentujących różne dyscypliny naukowe. Przez Ziemię Lubuską należy rozumieć obszar województwa zielonogórskiego w latach 1950-1975 województwa gorzowskiego i zielonogórskiego w latach 1975-1998 oraz województwa lubuskiego po 1998 roku¹.

W 1945 roku, po zakończeniu II wojny światowej, 60% Ziemi Lubuskiej powróciło do Polski i stało się częścią województwa poznańskiego (Zielona Góra weszła w skład regionu wrocławskiego). Po reformie administracyjnej z 1950 roku powstało niezależne województwo zielonogórskie obejmujące – w przybliżeniu – obecny region. W 1975 roku województwo to podzielono na gorzowskie i zielonogórskie, które istniały aż do 1998 roku.

W wyniku reformy administracyjnej, która weszła w życie 1 stycznia 1999 roku, powołano nowy twór ustrojowy – województwo rozumiane jako regionalna wspólnota samorządowa. Podstawowym celem samorządu województwa jest rozwój cywilizacyjny samego regionu oraz praca na rzecz podnoszenia standardu życia mieszkańców. Cele województwa są zapisane w strategii, którą ma realizować samorząd województwa w swej polityce regionalnej².

Powodem zmniejszenia liczby województw oraz zwiększenia ich możliwości gospodarczych i zarządczych było przekazanie samorządom wojewódzkim kompetencji w zakresie programowania i realizacji polityki regionalnej. Miało to dać wzrost efektywności w realizowaniu tej polityki. Założono, że duże województwa, o dobrej jakości kapitału ludzkiego, silnym rozwoju gospodarczym, silnym rozwoju rynku usług, zróżnicowanej i bogatej gospodarce, zwiększą swoje możliwości w wykorzystaniu przemian

1 F. Nowak-Małolepsza, *Mniejszości narodowe na Ziemi Lubuskiej po II wojnie światowej*, Zielona Góra 2011, s. 10-11.

2 Ustawa o samorządzie województwa, Art. 11 ust. 2 ustawy, t.j. Dz. U. z 2001 r., nr 142, poz. 1590.

gospodarczych i politycznych. Doświadczenie pokazuje, że niektóre regiony lepiej radzą sobie z wolną konkurencją i sprawniej wykorzystują możliwości prowadzenia odrębnej polityki regionalnej³.

Celem tworzenia samorządów wojewódzkich jest umożliwienie powstania konkurencji między regionami. Te regiony, które sobie nie radzą, ponieważ są zbyt małe, powinny otrzymać pomoc państwa. Zasadą reformy administracyjnej z 1999 roku było wzmocnienie konkurencyjności regionów, a tym samym wzrost gospodarczy województw i wyrównanie standardu życia w Polsce.

Rozwój regionalny to współpraca wszystkich na rzecz rozwoju własnego regionu. Zadanie to realizują samorządowcy, organizacje pozarządowe i społeczność lokalna w kooperacji z partnerami w regionie. Podział administracyjny w Polsce pozwolił zbudować model aktywnej administracji i samodzielnych ośrodków decyzyjnych. A to z kolei umożliwia budowanie polityki rozwoju regionalnego⁴.

Ważnym celem zmian administracyjnych w kraju oraz poszczególnych regionów jest uzyskanie jak największej zdolności absorpcji funduszy unijnych. Większe niż poprzednio województwa pozwalają na zbudowanie optymalnego modelu tworzenia polityki regionalnej, tym samym umożliwiają skupienie się na takiej pomocy unijnej, która jest najważniejsza dla województwa.

Pojęcie Ziemi Lubuskiej obszarowo podobnej do dzisiejszego województwa lubuskiego pojawiło się we wczesnym średniowieczu. Ziemia Lubuska leżała po obu stronach współczesnej granicy Niemiec i Polski. Obejmowała północną część dzisiejszego województwa oraz Brandenburgii. Geograficznie w skład regionu wchodziły tereny odcięte rzekami Nysy i Odry, ciągiem jezior zbuszyńskich, północną granicą Borów Dolnośląskich oraz południową granicą Pomorza Zachodniego. Wcześniejsze województwa, zielonogórskie utworzone w 1950 roku oraz gorzowskie powstałe w 1975 roku, złożyły się na dzisiejsze województwo lubuskie⁵.

Województwo lubuskie zostało powołane 1 stycznia 1999 roku w wyniku reformy administracyjnej Polski (na mocy ustawy z 24 lipca 1998 r. Dz. U. Nr 96, poz. 603). Powstało z połączenia dwóch województw: gorzowskiego i zielonogórskiego. Dołączono do niego jeszcze kilka gmin z byłego województwa leszczyńskiego. Jest jednym z dwóch w Polsce, w których funkcję ośrodków stołecznych (stolic) pełnią dwa miasta: Zielona Góra – z siedzibą władz samorządowych (Sejmik Województwa Lubuskiego, Zarząd Województwa Lubuskiego, Urząd Marszałkowski) oraz Gorzów Wielkopolski – z siedzibą administracji rządowej (Urząd Wojewody i dominująca część podległej wojewodzie administracji). Władzą samorządową województwa jest trzydziestoosobowy sejmik

3 J. Płoskonka, *Stan realizacji polityki rozwoju regionalnego*, „Kontrola Państwowa” 2002, R. XLVII, nr 2 (283), marzec-kwiecień, s. 72-73.

4 *Ibidem*, s. 85.

5 *Strategia rozwoju województwa lubuskiego*, Zielona Góra 2000, s. 15.

Podział administracyjny województwa lubuskiego
Administrative division of voivodship

Ryc. 1. Podział administracyjny województwa lubuskiego

Źródło: Urząd Statystyczny w Zielonej Górze.

z siedzibą w Zielonej Górze. Jego decyzje wykonuje pięcioosobowy zarząd województwa, którym kieruje marszałek.

Ze względu na dużą centralizację finansów publicznych w Polsce zmartwieniem zarówno władz województwa, jak i wszystkich władz samorządowych jest niewielki udział środków własnych w jego budżecie.

Obecnie w skład województwa lubuskiego wchodzi 14 powiatów, w tym 2 miasta grodzkie: Gorzów Wielkopolski oraz Zielona Góra na prawach powiatu oraz 12 powiatów ziemskich. Powiaty podzielono na 83 gminy⁶. Województwo liczy 9 gmin miejskich, 33 gminy miejsko-wiejskie i 41 gmin wiejskich⁷.

Na północy województwo lubuskie graniczy z województwem zachodniopomorskim, na wschodzie z wielkopolskim, na południu z dolnośląskim, na zachodzie z Republiką Federalną Niemiec (granica liczy 143 km). Region lubuski pod względem wielkości jest jednym z mniejszych w kraju⁸.

W rozmieszczeniu ludności widoczne jest znaczące przesunięcie w kierunku miast bardzo małych i średnich. Około 43% ludzi zamieszkuje ośrodki najmniejsze, 20% ośrodki małe, a 37% miasta średnie i duże. Główne ośrodki regionu to Gorzów Wielkopolski i Zielona Góra, ale w porównaniu ze stolicami innych regionów są one niewielkie.

Gęstość zaludnienia w województwie lubuskim wynosi 72 osoby na kilometr kwadratowy, co w porównaniu z województwami ościennymi plasuje Lubuskie w gronie województw o małej gęstości zaludnienia.

Województwo leży na terenie nizinnym, ale jego krajobraz jest urozmaicony. Najwyższe wzniesienia liczą nieco ponad 200 m nad poziomem morza. Duże są zasoby wód powierzchniowych: oprócz licznych jezior pejzaż urozmaicają rzeki, w tym Odra, druga, co do wielkości rzeka w kraju. Inne, większe rzeki przepływające przez województwo to Warta, Noteć i Bóbr.

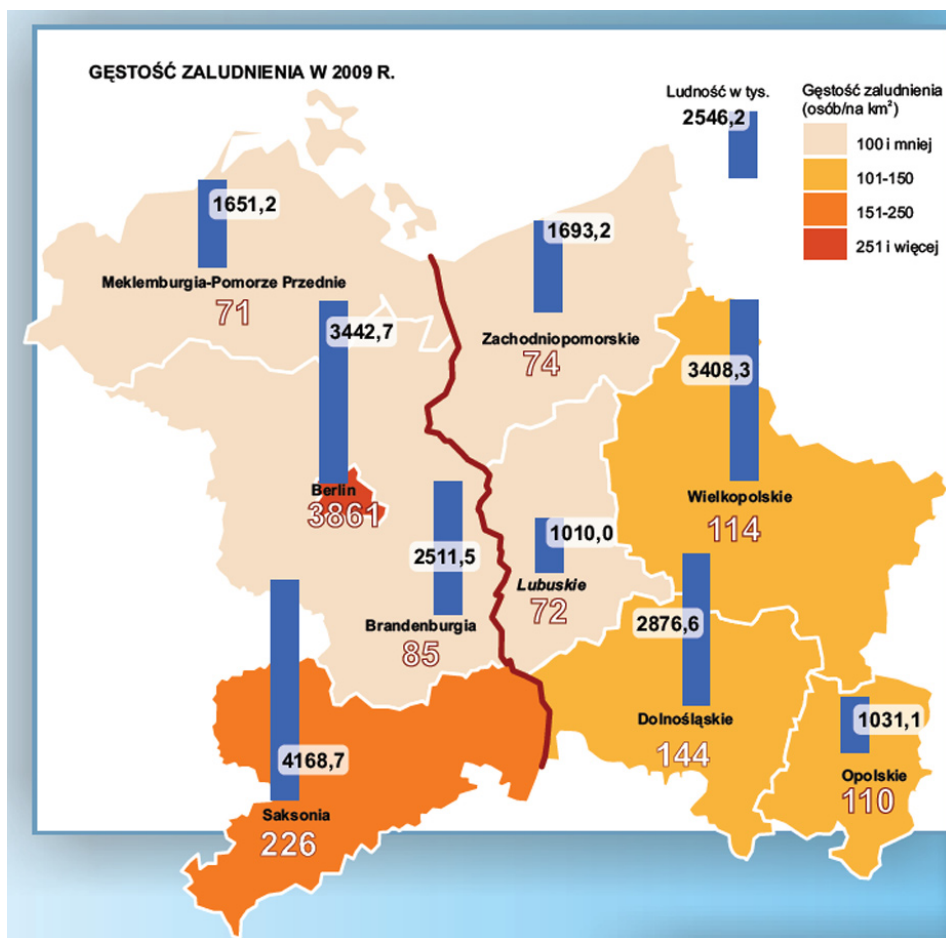
Niemal połowę powierzchni województwa zajmują lasy, tworząc w niektórych okolicach kompleksy o unikalnych walorach, jak na przykład Puszcza Notecka. Najcenniejsze pod względem przyrodniczym tereny objęte są ochroną prawną.

W Polsce obserwuje się od początku lat 90. XX wieku trwały wzrost możliwości współpracy transgranicznej, co ściśle wiąże się z transformacją ustrojową. W województwie lubuskim inicjatywy dotyczące współpracy regionów przygranicznych miały związek między innymi z małym ruchem turystycznym, przygraniczną wymianą handlową, transferem siły roboczej, kooperacją przemysłową, a także z próbami zagospodarowania Odry.

6 *Województwo lubuskie w rok przyjęcia Polski do Unii Europejskiej*, red. C. Osękowski, J. Korbicz, Zielona Góra 2005, s. 7.

7 *Rocznik statystyczny województwa lubuskiego 2004*, Zielona Góra 2004, s. 77.

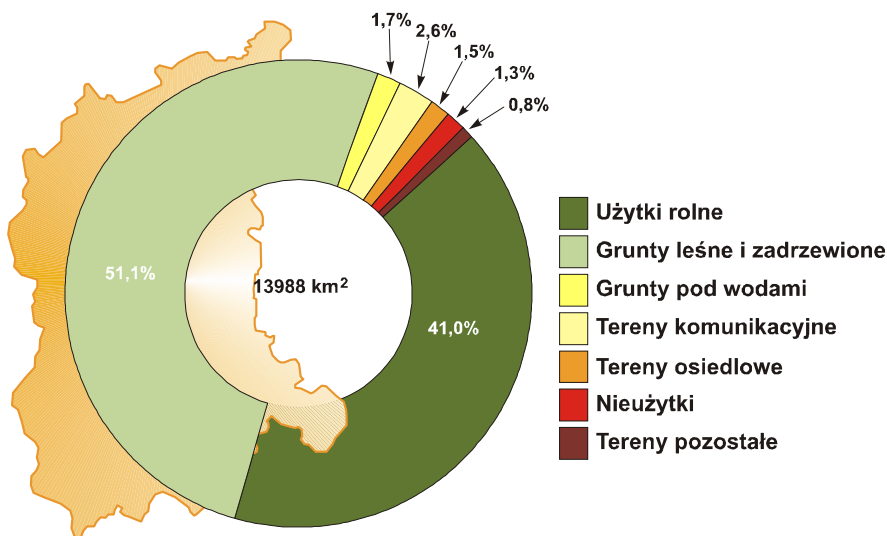
8 *Analiza wybranych obszarów konkurencyjności i innowacyjności w województwie lubuskim*, red. D. Fic, Zielona Góra 2005, s. 13.

Ryc. 2. Gęstość zaludnienia w województwie lubuskim oraz województwach ościennych
 Źródło: *Transgraniczne polsko-niemieckie w 2009*, Urząd Statystyczny w Zielonej Górze, Zielona Góra 2011.

Ważny aspekt w rozwoju regionalnym województwa lubuskiego stanowią euroregiony. Na początku lat 90. ubiegłego stulecia zainicjowano wspólne działania polskich regionów przygranicznych, opierając się na istniejących wzorcach europejskich. Zdecydowanie wzrosło zainteresowanie współpracą euroregionalną oraz tworzeniem euroregionów, czemu sprzyjały między innymi podobieństwa kulturowe, językowe oraz zapoczątkowane reformy gospodarcze. Obecnie polskie miasta i gminy przygraniczne są zrzeszone w 15 euroregionach⁹.

⁹ http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_regionalna/euroregiony/strony/euroregiony.aspx [data dostępu: 7.05.2011].

Ryc. 3. Struktura powierzchni województwa według kierunków wykorzystania w 2009 roku
Źródło: Urząd Statystyczny w Zielonej Górze.

Euroregion możemy zdefiniować jako szczególną formę regionu transgranicznego, wyróżniającą się wysokim stopniem instytucjonalizacji struktur współpracy transgranicznej. Jest to instytucja współpracy dwóch lub więcej jednostek reprezentujących regiony dwóch lub więcej państw (przynajmniej po jednym z każdego). Każda z jednostek jest powoływana na podstawie prawa wewnętrznego swojego kraju. Mogą nimi być korporacje samorządowe (tzn. pojedyncze samorządy lub związki gmin) lub władze lokalne. Zawierają one pomiędzy sobą umowy o współpracy przekraczającej granice jednego państwa¹⁰.

Dużą rolę w realizacji współpracy transgranicznej odgrywają polskie euroregiony. Województwo lubuskie znajduje się w strefie wpływów dwóch euroregionów: Sprewa–Nysa–Bóbr i Pro Europa Viadrina.

Statut Euroregionu Sprewa–Nysa–Bóbr wskazuje na główny cel, jakim jest wszechstronna działalność na rzecz obszarów przygranicznych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Federalnej Niemiec, ich sanacja ekologiczna, dążenie do rozkwitu gospodarczego i kulturalnego oraz stała poprawa warunków życia ich mieszkańców, w tym niwelowanie istniejących różnic ekonomicznych.

Cele i ich realizacja są ukierunkowane na poszczególne sfery. Do sfer we współpracy transgranicznej należy zaliczyć: współdziałanie z niemieckimi podmiotami działalności

¹⁰ *Euroregiony w nowym podziale terytorialnym Polski, 1999*, GUS, Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Warszawa-Wrocław 1999.

komunalnej, wspólnotami komunalnymi w ramach euroregionu, harmonizowanie działalności komunalnej w zakresie programowania rozwoju terenów objętych działalnością euroregionu.

Kolejna sfera obejmuje działania na rzecz przyspieszonego rozwoju i wzajemnego dostosowania systemów infrastruktury technicznej i społeczno-usługowej o ponadgranicznym zasięgu oddziaływania, jak również dążenie do zwiększania potencjału ekonomicznego euroregionu przy zachowaniu zasad i rygoru ekologicznego. Istotnym elementem współpracy transgranicznej jest też tworzenie korzystnych warunków dla ponadgranicznej współpracy różnych podmiotów w dziedzinie kultury, nauki, oświaty, turystyki i rekreacji, zdrowia, opieki społecznej oraz innych przyjętych przez członków stowarzyszenia.

Kolejną, ważną z punktu widzenia społecznego, jest sfera integracji ludności całego regionu poprzez tworzenie warunków i sprzyjanie rozwojowi bezpośrednich kontaktów osobistych pomiędzy mieszkańcami sąsiadujących ze sobą krajów oraz współdziałanie w zapobieganiu zwalczaniu katastrof i klęsk żywiołowych.

Ostatnią sferą jest nacisk na stałe informowanie opinii publicznej po obu stronach granicy o celach, zasadach, programach i konkretnych przedsięwzięciach w zakresie współpracy transgranicznej¹¹.

Początkowo w Euroregionie Sprewa–Nysa–Bóbr przedstawiano propozycje projektów inwestycyjnych, takich jak:

- projekt turystyczny rozbudowy linii kolejowej Cottbus–Żary–Zielona Góra,
- Euro-Trans-Logistic-Center na przejściu granicznym Forst–Bademeusel,
- budowa przejść granicznych, wspólnej oczyszczalni ścieków Gubin–Guben,
- budowa zakładu produkcji estru metylowego oleju rzepakowego (*rapeseed methyl esters*, RME) w Guben,
- Brandenburgsko-Polska Akademia Administracji.

Okazało się jednak, że nie wszystkie projekty można zrealizować w zaproponowanej postaci. Stały się one punktem wyjścia do sformułowania i realizacji bardziej szczegółowych zadań.

Projekty, które były realizowane w poprzednich latach, dotyczyły przede wszystkim rozwoju lokalnej społeczności, poczucia tożsamości, lokalnych tradycji oraz współpracy z sąsiadami zza Odry¹². W 2001 roku zakończono realizację projektów z programu Phare CBC na rok 1998, w ramach którego zrealizowano 94 projekty na łączną kwotę 510 209,54 euro (1 887 775,29 zł)¹³.

11 Statut Stowarzyszenia Gmin Rzeczypospolitej Polskiej Euroregionu Sprewa–Nysa–Bóbr z dnia 2 czerwca 1993 r., §2, pkt 1-3.

12 W. Sługocki, *Lubuskie doświadczenia w wykorzystaniu Funduszy Unii Europejskiej*, Zielona Góra 2004, s. 40.

13 *Ibidem*, s. 41.

Ryc. 4. Mapa Euroregionu Sprewa-Nysa-Bóbr
 Źródło: <http://www.euroregion-snb.pl> [data dostępu: 7.07.2012].

W polskiej części euroregionu kompetencje do realizacji wsparcia z programu INTERREG IIIa skupione były w Urzędzie Marszałkowskim w Zielonej Górze. Zatwierdzenie projektów nastąpiło dopiero w marcu 2005 roku. Do połowy stycznia 2006 roku w polskiej części euroregionu zatwierdzono 30 projektów na łączną sumę wynoszącą około 16,31 mln euro. Budowa i modernizacja dróg, rozbudowa dalszej infrastruktury drogowej (priorytet 2.1) oraz budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, systemów odprowadzających ścieki i urządzeń utylizujących śmieci (priorytet 3.1) stanowią główne punkty ciężkości projektów w polskiej części euroregionu. Ponadto przyznane środki koncentrują się na budowie lub modernizacji infrastruktury komunalnych (priorytet 2.2). Priorytet 1 (współpraca gospodarcza i wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw) cieszył się najmniejszym zainteresowaniem¹⁴.

W ramach okresu programowania 2007-2013 w Euroregionie Sprewa-Nysa-Bóbr realizowane są programy:

¹⁴ Plan rozwoju i działania Euroregionu „Sprewa-Nysa-Bóbr” 2007-2013, 9 października 2006, s. 17-21.

- Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej POLSKA (województwo lubuskie)–BRANDENBURGIA 2007-2013,
 - Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej POLSKA–SAKSONIA 2007-2013.
- Głównym celem Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska (województwo lubuskie)–Brandenburgia jest: „Pokonywać granice: redukcja niedogodności spowodowanych położeniem przygranicznym i wspólny rozwój regionu Polska (województwo lubuskie)–Brandenburgia”.

Cele szczegółowe programu to:

- poprawa uwarunkowań infrastrukturalnych oraz stanu środowiska,
- rozbudowa powiązań gospodarczych oraz współpracy sektorów gospodarki i nauki,
- wspieranie dalszego rozwoju zasobów ludzkich i rozbudowa transgranicznej kooperacji.

Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska (województwo lubuskie)–Brandenburgia 2007-2013 jest finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz współfinansowany przez partnerów i uczestników krajowych. Środki EFRR alokowane przez Polskę na program w latach 2007-2013 wynoszą **50,1 mln** euro¹⁵.

W tabeli 1 przedstawiono stan realizacji programu na 25 maja 2011 roku.

TABELA 1. Fundusz Małych Projektów i Projekty Sieciowe w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska (województwo lubuskie)–Brandenburgia 2007-2013 (stan na 25 maja 2011 r.)

Rodzaj wniosku	Liczba	Wartość w euro (dofinansowanie z EFRR)
Wnioski zarejestrowane	302	2 750 224,25
Wnioski zatwierdzone	255	2 329 726,11
Wnioski odrzucone/rezygnacja beneficjenta	20	190 445,20
Do oceny pozostało 30 projektów		

Źródło: *Euroregion Sprewa-Nysa-Bóbr*, <http://euroregion-snb.pl> [data dostępu: 1.07.2012].

Celem Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska–Saksonia jest wspieranie zrównoważonego rozwoju polsko-saksońskiego obszaru wsparcia dla wzmocnienia jego spójności gospodarczej i społecznej.

Był on realizowany za pomocą dwóch celów strategicznych:

- 1) zapewnienie konkurencyjności obszaru wsparcia poprzez wyrównywanie warunków ramowych dla likwidowania nierówności gospodarczych i strukturalnych,
- 2) utożsamianie się mieszkańców z obszarem wsparcia dzięki wzmocnieniu współpracy.

¹⁵ <http://euroregion-snb.pl/program/plbb> [data dostępu: 7.07.2012].

Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska–Saksonia 2007-2013 był finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz współfinansowany przez partnerów i uczestników krajowych. Środki EFRR alokowane przez Polskę na program w latach 2007-2013 wyniosły 70,06 mln euro¹⁶.

TABELA 2. Stan realizacji Funduszu Małych Projektów w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska–Saksonia 2007-2013 (stan na 4 marca 2011 r.)

Rodzaj wniosku	Liczba	Wartość w euro (dofinansowanie z EFRR)
Wnioski złożone	49	458 960,1835
Wnioski zatwierdzone	37	329 771,04
Wnioski odrzucone/rezygnacja beneficjenta	3	30 452,95
Wnioski pozostałe do oceny	9	98 736,1935

Źródło: Euroregion Sprewa–Nysa–Bóbr, <http://euroregion-snb.pl> [data dostępu: 1.07.2012].

Drugim euroregionem leżącym w granicach województwa lubuskiego i prężnie działającym jest Euroregion Pro Europa Viadrina. 21 grudnia 1993 roku przedstawiciele Stowarzyszenia Środkowa Odra (Mittlere Oder), Stowarzyszenia Gmin Lubuskich Pogranicze oraz Związku Gmin Gorzowskich podpisali w Rogach (Rzeczpospolita Polska) Umowę o utworzeniu Euroregionu Pro Europa Viadrina. Rada Euroregionu Pro Europa Viadrina na posiedzeniu 30 czerwca 2006 roku zatwierdziła Koncepcję Rozwoju i Działania „Viadrina 2007”, w której określono cele i zadania euroregionu. Głównym celem jest wspieranie partnerstwa transgranicznego i współpracy. Szczegółowe cele to wspieranie tożsamości regionalnej i myśli europejskiej, turystyka jako czynnik wzrostu, wspólna infrastruktura i ochrona środowiska, rozwój ducha przedsiębiorczości oraz małych i średnich przedsiębiorstw¹⁷.

Zgodnie z Koncepcją Rozwoju i Działania „Viadrina 2007” euroregion wyznaczył sobie za cel główny wspieranie partnerstwa transgranicznego i współpracy, który jest realizowany poprzez cztery cele, to jest wspieranie: tożsamości regionalnej i myśli europejskiej, turystyki jako czynnika wzrostu, wspólnej infrastruktury i ochrony środowiska oraz rozwoju ducha przedsiębiorczości, a także małych i średnich przedsiębiorstw.

W poprzednich latach Euroregion Pro Europa Viadrina był zaangażowany we wdrażanie programu przedakcesyjnego Phare CBC poprzez realizację Funduszu Małych Projektów, Funduszu Projektów Infrastrukturalnych i Małej Infrastruktury Phare CBC, następnie do dyspozycji beneficjentów pozyskano środki w ramach programu INTERREG IIIA na realizację Funduszu Mikroprojektów.

Obecnie, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pro Europa Viadrina zarządza Funduszem Małych Projektów i Projektami Sieciowymi w ramach Europejskiej

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ *Historia i cele euroregionu*, <http://www.euroregion-viadrina.pl/> [data dostępu: 5.07.2012].

Ryc. 5. Mapa Euroregionu Pro Europa Viadrina

Źródło: <http://www.euroregion-viadrina.de/images/karte.gif> [data dostępu: 1.07.2012].

Współpracy Terytorialnej oraz przyjmuje wnioski na realizację działań związanych ze współpracą polsko-niemiecką w ramach Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży.

Fundusz Małych Projektów i Projekty Sieciowe wspierają zadania Europejskiej Współpracy Terytorialnej poprzez pomoc regionom przygranicznym we wzmacnianiu współpracy po obu stronach granicy, a w konsekwencji wspierają nowe lub już istniejące kontakty transgraniczne. Planowane działania wzmacniają pojęcie regionalnej identyfikacji, przyczyniają się do lepszego poznania się mieszkańców pogranicza.

Małe projekty mają na celu przede wszystkim inicjowanie i rozwijanie zadań współpracy transgranicznej.

Przykładami działań kwalifikowanych w ramach projektów są między innymi:

- organizacja i przeprowadzenie imprez, seminariów, konferencji, spotkań, konkursów oraz zawodów sportowych,
- transgraniczne studia i koncepcje rozwojowe; prowadzenie badań dotyczących zagadnień transgranicznych w małej skali,
- transgraniczne wspólne działania służące poprawie znajomości języka sąsiada,

- tworzenie wspólnie wykorzystywanych systemów informacyjnych, których przedmiotem jest współpraca euroregionalna,
- projekty wymiany,
- projekty promocyjne, których treść, przygotowanie oraz propagowanie celów służy wspólnemu pograniczu.

Projekty sieciowe to następny, bardziej zaawansowany, etap realizacji współpracy transgranicznej nadający jej szerszy wymiar. Są to przedsięwzięcia o określonej tematyce, realizowane przez więcej niż dwóch partnerów z obszaru wsparcia, w dłuższym okresie, charakteryzujące się między innymi zmiennością uczestników.

Maksymalny koszt dofinansowania małego projektu wynosi 15 000,00 euro, a projektu sieciowego 51 000,00 euro.

Wnioskodawcami tych projektów są między innymi jednostki samorządu terytorialnego, szkoły, domy kultury oraz organizacje pozarządowe, które współpracują ze swoim partnerem niemieckim.

Dotychczas dofinansowanie otrzymało 207 projektów. Między innymi takie instytucje jak:

- Miejski Klub Sportowy Czarni Browar Witnica,
- Fundacja Zielonej Doliny Odry i Warty z Górzycy,
- Zespół Kształcenia Specjalnego nr 1 w Gorzowie Wlkp.,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczewie (Newsletter Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska)¹⁸.

Współpraca euroregionalna w województwie lubuskim rozwija się bardzo dobrze. Euroregiony leżące w granicach województwa lubuskiego odegrały i odgrywają istotną rolę w procesie budowania i przełamywania barier między narodami Polski i Niemiec, a co najważniejsze – umożliwiły integrowanie się społeczności na płaszczyźnie lokalnej i regionalnej.

Fundusze pozyskiwane z Unii Europejskiej przez euroregiony przyczyniły się do rozwoju regionalnego województwa lubuskiego. Dobra współpraca pomiędzy administracją samorządową a instytucjami i organizacjami przyczynia się do przygranicznego rozwoju euroregionu. Należy pamiętać, że podstawowym, a zarazem najistotniejszym celem współpracy w euroregionie jest rozwój społeczno-gospodarczy.

¹⁸ *Województwo Lubuskie – Brandenburgia 2007-2013*, „PL-BB” 2011, nr 2, s. 4.

Edward Jakubowski
Fatima Nowak-Małołepsza

**THE ESSENCE OF EUROREGIONAL COOPERATION
AS AN EXAMPLE LUBUSKIE PROVINCE**

S u m m a r y

After making the transition after 1989 the creation of Euroregions In Poland became possible. The openness of border greatly contributed to the revival of the Polish border and cross-border cooperation. In the years 1989-1990 the beginning of the process of making various forms of foreign contacts, field of Government has been observed. Of particular importance for established at the German-Polish and Polish-Czech Euroregions was an appointment of Euroregion of Nysa at the first Polish border and in Central and Eastern Europe. From 1991 to 1993 it developed in a tripartite system the first experiences in creating institutional foundations for cross-border cooperation. Euroregion Nisa, like the other three Euroregions on the border of the West ("Pomerania", "Pro Europa Viadrina" and "Sprewa-Nysa-Bóbr") it was instrumental in creating various forms of cross-border cooperation on Polish borders. Euroregions are a specific form of cross-border cooperation. It covers the area of the administration of at least two countries, situated on the border. They were there to integrate the Member States and candidate for the European Union. They are supported and funded by the organization. Euroregions serve as bridges so they create opportunities for the development of these areas in the social, economic and cultural field.